

Nooit boven vermogen?

Woordwaarde
Egbert Brink

U hebt geen beproevingen te doorstaan die niet voor mensen te dragen zijn. God is trouw en zal niet toestaan dat u boven uw krachten wordt beproefd: hij geeft u mét de beproeving ook de uitweg, zodat u haar kunt doorstaan.

(1 Korintiërs 10:13)

Overvraagd

Je zult niet boven je krachten worden beproefd. Je krijgt niet meer te dragen dan je aankunt. Zo is deze tekst vaak gebruikt als troost voor mensen die in de moeite belanden. Of die tegenslagen te verduren krijgen waartegen ze zich niet voelen opgewassen. Ze voelen zich overvraagd. Maar hoe kan dat dan? Het wordt immers door Paulus uitgesproken: God zal niet toestaan dat je boven je krachten wordt beproefd! En hoe verhoudt zich dat met Paulus' eigen beleving? In zijn tweede brief schrijft hij namelijk dat zij het zo zwaar te verduren hadden dat het hun krachten te boven ging (2 Kor. 1:8)!

Verzoeking

Wie zich verdiept in de context van 1 Korintiërs 10, krijgt een andere voorstelling. Paulus spreekt over de woestijnreis waarbij Gods volk op allerlei manieren *verzocht* wordt en over

kwade verlangens die telkens weer opspelen. Hij heeft het veeleer over verzoeking dan over beproeving. In het Nieuwe Testament wordt daarvoor weliswaar een en hetzelfde woord gebruikt (*peirasmos*). Maar hier gaat het toch duidelijk over kwade verleidingen en kwaad in de zin hebben. Dat blijkt ook uit de voorbeelden die Paulus geeft. Zijn grote zorg is dat de Korintiërs zelfgenoegzaam en gearriveerd leven. Ze doen alsof ze al binnen zijn. Nu *zijn* ze ook rijk geworden met het goede nieuws van Christus en veel bijzondere gaven die zichtbaar zijn geworden (charismatisch). Maar daarmee ben je er nog niet.

Wees gewaarschuwd

Paulus vertelt de geschiedenis van Israël als *onze* voorgeschiedenis. Een gewaarschuwd man telt voor twee... Het

bleef niet bij de bevrijding uit Egypte en de doop door de Rode Zee. Was dat maar waar. Onze voorouders gingen 'hopeloos' de fout in. Het vervolg was een grote antigeschiedenis. Wat zijn er veel afgehaakt! Een complete generatie ging verloren. Om moedeloos van te worden. Het begon goed. Het kan ook weer goed komen. Maar er zijn ook kwade machten aan de gang die je van je vrijheid willen beroven.

En zeg nu niet: 'Dat was toen, die mensen waren nog onbekeerde, onverzettelijke Joden. Wij zijn verder, wij hebben de Geest en zijn gaven.' Wat toen gebeurde, is gebeurd met het oog op ons. Dat wil zeggen: het is een *voorafbeelding* (*tupos*), een type gebeurtenissen

die je kunt verwachten.

In die woestijntijd krijg je een herkenbaar patroon te zien van wat later terugkomt.

Je kunt daarin de tactiek van de grote verleider, van satan herkennen. Die heeft altijd kwaad in de zin.

**Zelfgenoegzaam
en gearriveerd leven**

Paulus spreekt daarin Jezus na. Het is onmogelijk dat er geen verleidingen komen. Je ontkomt er niet aan dat op je levensweg valstrikken worden gelegd of valkuilen. 'Het is onvermijdelijk dat

er mensen ten val worden gebracht, alleen: wee wie daarvoor verantwoordelijk is! (Luc. 17:1). Je bent gewaar-schuwd.

Aanvechting

De vrijheid die je in Christus ontvangen hebt, wordt aangevochten. Leef daarom niet gearriveerd. Doe niet zo dwaas te denken: dat zal mij niet gebeuren, dat zal mij niet overkomen. Het gevaar van overmoed is groot. Wie denkt dat hij stevig overeind staat, moet toezien dat hij niet valt (10:12). Kijk niet op anderen neer met een houding: dat overkomt mij niet. God heeft liever dat je je zwak en afhankelijk voelt en op je hoede bent, dan stoer en sterk doet. Het kwaad ligt altijd op de loer: lokkend, trekkend, zuigend, verzoekend. En het vervelende is dat het aansluit bij onze diepe kwade verlangens, die in ieder mens huizen. Het klikt nu eenmaal met het kwaad. Als je verzocht wordt, wijs dan niet naar God, want het sluit aan bij jezelf (Jak 1:12-18).

Paulus brengt een terrein van ver-zoeking in beeld met de volgende valstrikken: andere goden, de macht van *porneia*, provoceren van God en ondankbaar leven.

1. Namaakgoden

Andere goden bestaan toch niet echt? Dat niet, maar zo doen ze zich wel voor. Demonen bestaan namelijk wel. Paulus verwijst naar de geschiedenis van het gouden kalf. Gods verbond was nog niet gesloten of ze gingen al vreemd. Ze wilden geen God op afstand naar wie je moet luisteren en op wie je soms (lang) moet wachten. Maar een God van nabij, bij wie je je iets kunt voorstellen: beeld van kracht en vruchtbaarheid. Een *God die je kunt bewegen en naar jouw hand kunt zetten*. Die doet wat jij graag wilt en goed en belangrijk vindt. Die je kunt verplaatsen en die zich in jou verplaatst. Die gevormd wordt naar jouw beeld en jouw verlangen en jouw genoegen en plezier. Herkenbaar, niet?

Het klikt nu eenmaal met het kwaad

2. Porneia

Het woord zegt het al: ontucht. Telkens in de geschiedenis van Israël vormde dat een bedreiging. Baäl en Astarte waren er toonbeelden van. Baäl, de god van de groeiende economie, ging samen met Astarte: de godin van de vrije seksuele moraal. In de woestijn wordt die al goed zichtbaar. Aan het eind van de woestijnreis strijken ze neer bij Baal-Peor. En dat wordt maar al te gezellig met de meisjes van Moab, het ontaardt in een 'bunga-bunga'.

Die bedreiging ziet Paulus ook in Korinte. Er is sprake van een vrije seksuele moraal. Als je in de Geest bent, ben je vrij, dan behoort je lichaam met onderbuikgevoelens bij het oude wat je achter je hebt gelaten. En van tijd tot tijd een keer naar een prostituee gaan was blijkbaar geen probleem. Paulus gebruikt telkens het woord *porneia*. *Vlucht de hoererie, ga ontucht uit de weg* (6:18). Seksualiteit is niet verkeerd, maar er wordt veel verkeerd mee gedaan. Het kan een macht worden die je aan banden legt. Het kan heel makkelijk een verslaving worden. Niet dat mensen vroeger beter waren dan nu, maar de verleidingen worden vermenigvuldigd via de media. Daar is geen 'clicksafe' tegen bestand. Porno maakt meer kapot dan je lief is.

3. Provoceren

Anders gezegd: tarten of uitdagen. Het gaat om het tarten van Christus, volgens Paulus. Dat heeft alles te maken met *het beledigen van God*. Uitproberen hoever je kunt gaan. Je eist een ruimte op waarbij je de grenzen opzoekt en overgaat. God moet dan maar de andere kant op kijken...

4. Morren

Morren is mopperen in het kwaad. Als je moppert, ben je ontevreden. Dit is niet goed en dat is niet goed. Je hebt geen oog voor wat je hebt. Je hebt het niet naar de

zin. Je stelt eisen en bent misschien een welvaarts-kind. Niets gewend en verwend. Maar als je mort, ga je veel verder. Morren is je vuisten ballen. Morren is overhoop liggen, dwarsliggen, tegenwerken, stennis maken. Wie de schoen past, trekt die aan.

Exbasis

Paulus sluit af zoals Hij begon, met een belofte. Zelf ben je niet tegen de aanvechtingen en aanvallen van satan bestand. *Maar met de verzoeking geeft God ook de uitweg. Hij geeft een uitvalsbasis (exbasis)*. Dit kan betekenen dat Hij een einde maakt aan de verzoeking en daadwerkelijk bevrijdt uit de greep van het kwaad. Het kan ook zijn dat Hij je een uitweg biedt en een uitlaatklep geeft.

God belooft dus niet dat je altijd aan de verzoeking ontkomt. Je zult door het gebied heen moeten en je kunt ten val komen. Maar met die verzoeking laat Hij je niet aan je lot over. Zo word je niet *onmenselijk* en boven je krachten verzocht. Hij biedt je een uitlaatklep, maar die werkt alleen als je Hem vertrouwt. Dat kan door middel van een ander zijn die je helpt en die Hij inschakelt. Hij kan het ook rechtstreeks doen. Hij belooft zijn nabijheid en zijn opvang. Hij zet er een begrenzer op, zodat het niet onmenselijk wordt in de verzoeking die je te verduren krijgt. *Met de verzoeking komt ook zijn bereidheid te ondersteunen*.

Een van de vier verzoekingën kan je keihard laten vallen en onderuit doen gaan. Maar er is ook een keiharde belofte: God weet van geen wijken. Hij geeft nooit op. Hij blijft trouw. Dat vraagt ook ver-trouw-en. Christus heeft niet voor niets alle beproevingen doorstaan en het uitgehouden tot op het laatst. Dat heeft Hij niet voor zichzelf, maar voor jou gedaan.

Het is niet jouw volharding met Hem, maar zijn uithoudingsvermogen met jou, wat de doorslag geeft.